

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς:

- Υπουργό Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, κ. Κ. Χατζηδάκη

Θέμα: «Μετ' εμποδίων και κινδύνων, το κλείσιμο του ΕΣΠΑ 2014-2020»

Το ΕΣΠΑ της περιόδου 2014-2020, με την τριετή παράτασή του, έκλεισε την 31^η Δεκεμβρίου 2023. Η απορρόφησή του, στο τέλος Νοεμβρίου 2023, ένα μήνα δηλαδή πριν το κλείσιμό του (ολοκλήρωση περιόδου επιλεξιμότητας δαπανών του), ήταν ακόμη στο 92%. Εάν συνυπολογιστεί και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), η συνολική απορρόφηση ήταν στο 88%. Τα κοινοτικά κονδύλια που ακόμη, τέλος Νοεμβρίου, δεν είχαν αξιοποιηθεί, ανέρχονταν σε 3,2 δις ευρώ. Οι συνολικές πληρωμές (μαζί με την εθνική συμμετοχή) που έπρεπε να πραγματοποιηθούν μέσα σε ένα μήνα, ανέρχονταν σε 3,6 δις.

Ειδικότερα, όπως είναι γνωστό, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ κλείνουν ανά Άξονα/Ταμείο/Περιφέρεια. Τα δεδομένα που ήδη αναφέρθηκαν, δείχνουν σοβαρότατο πρόβλημα κλεισίματος χωρίς απώλεια πόρων. Επί παραδείγματι, το Πρόγραμμα της Αλιείας ήταν στο 79,5% της απορρόφησής του, το Πρόγραμμα του INTERREG (Εδαφικής Συνεργασίας) στο 81,6%, το Πρόγραμμα Μεταφορών και Περιβάλλοντος στο 74,6%, καθώς και ορισμένα Περιφερειακά Προγράμματα παρουσίαζαν χαμηλούς ρυθμούς απορρόφησης. Ταυτοχρόνως, τα εκτός ΕΣΠΑ, αλλά με κοινοτική χρηματοδότηση, Προγράμματα παρουσίαζαν επίσης χαμηλά ποσοστά απορρόφησης, όπως το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας που ήταν στο 85%. Κάθε Άξονας/Ταμείο/Περιφερειακό Πρόγραμμα που δεν απορροφά το σύνολο των κονδυλίων του, οδηγεί σε απώλεια κοινοτικών κονδυλίων.

Υπογραμμίζεται ότι η σχετική πλατφόρμα με τα στοιχεία δημοσιότητας για την πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020, για το Δεκέμβριο, δεν υπάρχει πλέον στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, αλλά ούτε των Διαχειριστικών Αρχών. Συνεπώς, ανακόπτει δυσχέρεια δημόσιας

εξαγωγής των οριστικών συμπερασμάτων, την οποία το Υπουργείο οφείλει τάχιστα να αποκαταστήσει.

Είναι γνωστό βεβαίως ότι η Κυβέρνηση, προκειμένου να αντιμετωπίσει τη χαμηλή απορροφητικότητα, χρησιμοποίησε μια υπερβολικά μεγάλη υπερδέσμευση που ξεπερνά την μέχρι σήμερα αποδεκτή και δημοσιονομικά ασφαλή υπερδέσμευση του ~110% στις εντάξεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο τέλος Νοεμβρίου οι υπερδεσμεύσεις στα ενταγμένα έργα ανέρχονταν στο 161% και στις συμβάσεις στο 136% (χωρίς το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης - ΠΑΑ).

Για να καταστεί σαφές το μέγεθος της υπερδέσμευσης, αρκεί να σημειωθεί ότι αυτή αφορά το 55% του νέου ΕΣΠΑ ως προς τα ενταγμένα έργα και το 36% ως προς τις συμβάσεις. Είναι δε σε εξέλιξη ταυτόχρονα με το νέο ΕΣΠΑ, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και κυρίως το Ταμείο Ανάκαμψης, που απαιτούν επίσης ρευστότητα στο Π.Δ.Ε. για να “τρέξουν”.

Οι υπερδεσμεύσεις, εφόσον δεν οδήγησαν σε ολοκληρωμένα και λειτουργικά έργα έως την 31^η /12/2023 (περίοδος επιλεξιμότητας), ή οδήγησαν σε έργα που δεν είναι επιλέξιμα στο νέο ΕΣΠΑ 2021-2027, δημιουργούν πρόβλημα ρευστότητας στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Επακόλουθο αυτού είναι να προκληθούν είτε καθυστερήσεις πληρωμών για το κλείσιμο των επιλέξιμων έργων είτε μη πληρωμές έργων που θα μείνουν τελικά “στον αέρα” επειδή δεν θα είναι επιλέξιμα. Με απλά λόγια, εντάχθηκαν και συμβασιοποιήθηκαν πολλά έργα που τώρα κινδυνεύουν να μείνουν μισά.

Το κενό χρηματοδότησης, δηλαδή, ως προς τις εντάξεις του ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι 14,3 δις και ως προς τις συμβάσεις είναι 8,4 δις. Εάν σε αυτά προστεθεί και η υπερδέσμευση στις συμβάσεις του ΠΑΑ που είναι ~1 δις, τότε καταλαβαίνει κανείς ότι το χρηματοδοτικό κενό των ~9,5 δις που είναι συμβασιοποιημένο, είναι πολύ δύσκολο να καλυφθεί από εθνικούς πόρους, δημιουργώντας έτσι ένα τεράστιο χρηματοδοτικό κενό. Από εδώ πηγάζει το σοβαρότερο πρόβλημα, καθώς πλήττεται η αξιοπιστία του ΕΣΠΑ ως προς την ορθή υλοποίησή του και τη δυνατότητα πλήρους εκτέλεσης πληρωμών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πίσω από αυτό το κενό χρηματοδότησης, που σε πολλές περιπτώσεις έχει ήδη μετατραπεί και σε στάση πληρωμών, βρίσκονται επιχειρήσεις που έχουν ξεκινήσει τα επενδυτικά τους προγράμματα, έχουν κάνει πληρωμές και περιμένουν με αγωνία την αποπληρωμή από το ΕΣΠΑ. Υπάρχουν εργολήπτες που υλοποιούν έργα και περιμένουν να πληρωθούν. Αγρότες που έχουν εγκριθεί τα σχέδιά τους και δεν μπορούν να ξεκινήσουν. Επιχειρήσεις που περιμένουν τον αναπτυξιακό νόμο και νέοι αγρότες και επιστήμονες που περιμένουν αξιολογήσεις των προτάσεων τους για πάνω από ένα χρόνο. Το πιο αξιόπιστο αναπτυξιακό εργαλείο της Χώρας, το ΕΣΠΑ,

κινδυνεύει να χάσει την αξιοπιστία του ως προς τις πληρωμές και την αποτελεσματικότητά του για το μεγάλο ζητούμενο που είναι η ανάπτυξη.

Δεδομένου ότι φαίνεται να υπάρχει μεγάλος κίνδυνος απώλειας κοινοτικών κονδυλίων, καθώς το ΕΣΠΑ 2014-2020, παρά τη μεγάλη υπερδέσμευσή του σε εντάξεις και συμβάσεις έργων, με τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα έως τέλος Νοεμβρίου εμφάνιζε δυσκολία στο κλείσιμο του συνόλου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Δεδομένου ότι υπάρχει πλήθος ημιτελών έργων τα οποία κινδυνεύουν να μείνουν “στον αέρα” είτε λόγω αδυναμίας χρηματοδότησης εντός της περιόδου κλεισίματος του ΕΣΠΑ είτε επειδή - προκειμένου να ολοκληρωθούν εκτός περιόδου επιλεξιμότητας- απαιτείται σημαντική επιβάρυνση των περιορισμένων εθνικών πόρων.

Δεδομένου ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του, χάνεται η αξιοπιστία του πιο “σίγουρου” στις πληρωμές μέχρι σήμερα αναπτυξιακού χρηματοδοτικού εργαλείου της Χώρας, λόγω των αδυναμιών εκταμίευσης πόρων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και των αλόγιστων υπερδεσμεύσεων που σε ορισμένα Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι πρακτικά αδύνατον να τακτοποιηθούν.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

- 1) Για ποιους λόγους η **πλατφόρμα** με τα στοιχεία δημοσιότητας για την πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020, για το μήνα **Δεκέμβριο** του 2023, δεν υπάρχει στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, αλλά ούτε των Διαχειριστικών Αρχών, και πότε θα αποκατασταθεί με τα στοιχεία δαπανών της 31ης/12/2023;
- 2) Ποια είναι τα **ακριβή δεδομένα** του ΕΣΠΑ 2014-2020 έως την 31η/12/2023, όσον αφορά την **απορρόφηση** σε όρους **δημόσιας δαπάνης** και σε όρους **κοινοτικής συνδρομής**, από τα οποία θα προκύπτει η πλήρης αξιοποίηση ή μη των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανά Άξονα/Ταμείο/Περιφέρεια;
- 3) Ποιο είναι το **ύψος των υπερδεσμεύσεων** του ΕΣΠΑ 2014-2020 συνολικά, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανά Άξονα/Ταμείο/Περιφέρεια;
- 4) Σε τι ύψος ανέρχονται οι **πληρωμές** που νομίμως όφειλαν να έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι την 31η/12/2023 και **δεν πραγματοποιήθηκαν** μέχρι τότε, συνολικά, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανά Άξονα/Ταμείο/Περιφέρεια;

- 5) Ποια είναι η **τελική λίστα των έργων** του ΕΣΠΑ 2014-2020; Πόσα από αυτά είναι **πλήρως ολοκληρωμένα και λειτουργικά** και, συνεπώς, δεν απαιτείται καμία πρόσθετη δαπάνη; Πόσα έργα από το σύνολο **δεν έχουν ολοκληρώσει φυσικό ή/και οικονομικό αντικείμενο** και απαιτείται **πρόσθετη χρηματοδότηση** από το Εθνικό ΠΔΕ;
- 6) Σε ποιες ενέργειες θα προβείτε για τα προαναφερθέντα **ημιτελή έργα** και σε ποιο συγκεκριμένο **χρονοδιάγραμμα**;
- 7) Ποιες πρωτοβουλίες θα αναλάβετε για το **μείζον πρόβλημα** που παρατηρείται με τις καθυστερήσεις στις συναφείς **πληρωμές**, που σε περιπτώσεις έφθασαν σε **παύση πληρωμών**, οδηγώντας σε **ανασφάλεια** και **οικονομικό αδιέξοδο** **αναρίθμητους** συμπολίτες μας ανά την επικράτεια;
- 8) Ποιος είναι ο σχεδιασμός της Κυβέρνησης για την **αποκατάσταση της αξιοπιστίας** του ΕΣΠΑ ως **αποτελεσματικού αναπτυξιακού εργαλείου**;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Κατρίνης Μιχαήλ

Αποστολάκη Μιλένα

Βατσινά Ελένη

Γερουλάνος Παύλος

Σταρακά Χριστίνα